

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnan kuuleminen 24.2.2021

Asia Lausunto hallituksen esitykseksi eduskunnalle sairausvakuutuslain väliaikaisesta muuttamisesta

Hyvinvointiala HALI ry kiittää eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokuntaa mahdollisuudesta lausua näkemyksensä otsikon mukaisesta hallituksen esityksestä.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi sairausvakuutuslakia väliaikaisesti. Lakiin lisättäisiin covid-19-rokotteen rokottamistoimenpiteen korvausta koskevat säännökset. Korvaustaksan määrä olisi esitysluonnoksen mukaan 10 euroa. Kansaneläkelaitos voisi maksaa korvauksen palveluntuottajalle myös silloin, kun rokottamistoimenpiteen kustannuksen omavastuuosuuden olisi maksanut vakuutetun sijasta hänen työnantajansa. Rokottamistoimenpiteen korvausten korvauskulut rahoitettaisiin valtion varoista.

Lisäksi korvattavaksi sairaanhoitovakuutuksen matkakorvauksista tulisivat Covid-19-rokotuksiin tehdyt matkat.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian ja olemaan voimassa vuoden 2021 loppuun.

HALI ry:n näkemykset esityksestä

HALI ry pitää hyvänä, että sairausvakuutuslakiin tehdään väliaikainen muutos koskien covid-19-rokotteen rokottamistoimenpiteen korvausta. Muutos mahdollistaa työterveyshuollon paremman hyödyntämisen työikäisen väestön koronarokotuksissa, joustavoittaa rokotuksissa käytettävän henkilöstön käyttöä, pienentää kuntien taakkaa rokottamisessa ja yksinkertaistaa korvaamista.

Lähtökohtaisesti on järkevää hyödyntää työterveyshuollon toimijoita, sillä se lisää rokotuspisteiden määrää ja vähentää riskiä, että virus pääsee leviämään rokotuksissa. Työterveyshuollon käyttäminen todennäköisesti myös lisää rokotuskattavuutta, mikä on voitu todeta influenssarokotusten kohdalla.

HALI ry toteaa, että rokotustaksan suunniteltu taso, 10 euroa, ei vastaa todellisia kustannuksia rokottamistoimenpiteestä yksityisillä toimijoilla – eikä tietojemme mukaan lähtökohtaisesti myöskään julkisilla toimijoilla – epidemian jo ollessa käynnissä.

Rokotusten organisointi nopeasti akuutin epidemiatilanteen ollessa jo päällä eroaa esimerkiksi tavallisesta kausi-influenssarokotusten suunnittelusta. Kustannuksia palveluntuottajalle koronarokotusten toteuttamisesta laskettaessa on palkkakustannusten lisäksi huomioitava ainakin seuraavat tekijät: rokotuskapasiteetin varaaminen, henkilöstön rekrytointi ja lisäkoulutus, rokotuksia koskeviin neuvotteluihin käytettävä aika kuntien kanssa, rokotteiden tilausprosessien hallinta ja asiakasneuvottelut; ajanvaraus, rokotteiden valmistelu, rokottaminen, kirjaaminen ja seuranta. Oman lisänsä kustannuksiin niin julkisella kuin yksityiselläkin puolella tuo turvallisen rokottamisympäristön varmistaminen, jotta riittävät turvavälit ja terveysturvallisuus rokotepisteissä voidaan varmistaa.

Sairausvakuutuskorvauksen tason ei pitäisi aiheuttaa sitä, että joku ammattiryhmä ei saakaan rokotetta sujuvasti. Jos taksa jää huomattavasti alle tuotantokustannusten, rokottamisen hinnasta jää työnantajalle maksettavaksi kohtuuttoman suuri osuus, ja joissain tapauksissa voi käydä niin, että työntekijöitä ei haluta sen takia rokottaa työterveyshuollon kautta. Lähtökohtaisesti on myös kyseenalaista, miksi työnantajien tulisi osallistua rokotuksista aiheutuvien tuotantokustannusten maksamiseen, kun valtiovalta on tässä poikkeuksellisessa tilanteessa moneen otteeseen vakuuttanut maksavansa rokotteeseen liittyvät menot niin kauan kuin tautitilanne ja hybridistrategian toimeenpano sitä edellyttävät.¹

Verrokkina voidaan todeta, että covid-19-tartunnan toteamiseksi tehtävän tutkimuksen (PCR-tutkimus) korvaustaksa on 100 euroa / testi. Rokotuksia tarvitsee antaa vain kaksi rokotettavaa kohden, kun taas testejä voidaan joutua tekemään samalle henkilöllekin useita epidemiatilanteen jatkuessa. Mitä nopeammin pääsemme rokottamaan koko väestön, sitä pienemmät toivottavasti vähitellen ovat myös testaukseen käytettävät kustannukset. Mikäli korkeampi rokotustaksa nopeuttaa koko väestön rokottamista, voidaan ajatella sen toisesta päästä mahdollisesti myös vähentävän testauksesta aiheutuvia kustannuksia – jotka ovat sairausvakuutusjärjestelmässä siis kymmenkertaiset per korvauskerta nyt suunnitteilla olevaan rokotetaksaan verrattuna.

¹ ks. esim. STM:n muistio liittyen valtioneuvoston asetukseen vapaaehtoisista covid-19-rokotuksista 22.12.2021

https://valtioneuvosto.fi/documents/1271139/48660695/22.12.2020+Muistio+rokotusasetus+Covid_19.pdf/f67b7df6-6471-a86f-30b0-19f103fa3323/22.12.2020+Muistio+rokotusasetus+Covid_19.pdf?t=1608636631125

Edelliseen viitaten **HALI ry katsoo, että yksityisen kautta hankittavan rokotustapahtuman (itse rokotteen ollessa maksuton) korvauksen tulisi olla 20 euroa.**

Rokotejakelu työterveyshuollon toimijoille

Rokotustapahtuman korvauksen lisäksi on olennaisen tärkeää sopia mallista, jolla rokotteiden jakelu työterveyshuollon palveluntuottajille on sujuvaa, eikä logistiikasta muodostu pullonkaulaa rokottamiselle siinä vaiheessa, kun rokotteita on runsaasti saatavilla ja päästään etenemään työikäisten laajamittaisiin rokottamisiin. Mikäli rokotukset jaeltaisiin kuntien tai edes kymmenien sairaala-apteekkien ja lääkekeskusten kautta, olisi mahdollonta rakentaa malli, joilla rokotukset jaeltaisiin tehokkaasti. Jaeltavat määrät olisivat pienempiä, sopimuskumppaneita olisi suuri määrä ja ennustettavuus ja rokotusten suunnittelu vaikeaa. Suurimmassa osassa yrityksiä henkilökunta tulee usean kunnan alueelta, ja on tärkeää, että tämä ei vaikuta rokotusten toimeenpanoon työterveyshuollon kautta.

Tehokkaan rokotejakelun varmistamiseksi onkin järkevintä hyödyntää jo olemassa olevia rokotteiden jakelukanavia. THL:llä on valtuudet säännellä rokottamiseen liittyvistä jakelukanavista. Rokotemääristä tarvitaan tieto toimijoille mahdollisimman hyvissä ajoin, jotta rokottamiseen vaadittavat resurssit pystytään ennakoimaan ja turvaamaan. Olisi myös käytännöllistä, että erillistä suostumusta työterveyden kautta rokottamiseen ei tarvittaisi. Kunnilla voisi olla oikeus niin halutessaan kieltää rokotteiden jakelu kuntalaisille työterveyden kautta.

HALI ry pitää tärkeänä prosessin luomista julkisen ja yksityisen edustajien kesken työterveyshuollossa tapahtuvan rokottamisen sujuvuuden varmistamiseksi. HALI ry ja sen jäsenyritykset ovat valmiita toimittamaan konkreettisia ehdotuksia rokotuslogistiikan pullonkaulojen poistamiseksi.

Yhteenveto

- **HALI ry tukee sairausvakuutuslain määräaikaista muuttamista ehdotetun mallin mukaisesti. Muutos mahdollistaa työterveyshuollon paremman hyödyntämisen työikäisen väestön koronarokotuksissa. Korvaustaksan tulisi kuitenkin olla 20 euroa, jotta se korvaisi paremmin todellisia kustannuksia ja tulisi tehokkaasti käyttöön.**

23.2.2021

- **HALI ry ehdottaa prosessin käynnistämistä rokotelogistiikan suunnitteluun työterveyshuollossa tapahtuvan, työikäisten massarokottamisen sujuvuuden varmistamiseksi.**

Kunnioittavasti,

Hanna-Maija Kause
johtaja, terveysterveyst
Hyvinvointiala HALI ry